

Captions:

- Fig. 1. Břuchotín, Grunty, 1999. Site location.
Fig. 2. Břuchotín, Grunty, 1999. Location of investigated graves.
Fig. 3. Břuchotín, Grunty, 1999. Grave 1 ground plan and profile, selection of grave goods.
Fig. 4. Břuchotín, Grunty, 1999. Grave 2 ground plan and profile, selection of grave goods.
Fig. 5. Břuchotín, Grunty, 1999. Grave 3 ground plan and profile, selection of grave goods.
Fig. 6. Břuchotín, Grunty, 1999. Grave 5 ground plan and profile, selection of grave goods.
Fig. 7. Břuchotín, Grunty, 1999. Goods found in graves 6 and 7.

Sídlištní objekt slezské kultury z Hněvotína.

Arkadiusz Tajer

Úvod

Během výstavby inženýrských sítí na stavebních parcelách v trati Topolanská byly v roce 2004 provedeny zaměstnanci Archeologického centra v Olomouci pod vedením M. Kalábka odborné dohledy a následně archeologický výzkum, kterým byl zjištěn výskyt pravěkého osídlení na této lokalitě (AÚ AV Brno, NZ čj. 106/04).

Při stavbě domu na parcele č. 1019 byla objevena – v jeho JV nároží na profilech základů – přítomnost dvou archeologických objektů (č. 2 a 3, číselování objektů navazuje na číselování z roku 2003) ze starší doby železné, které byly postupně prozkoumány a zdokumentovány.

Geomorfologie a poloha lokality

Obec Hněvotín leží 3 km východně od Olomouce na okraji sprašové terasy cca 4 km od údolí řeky Moravy.

Z geomorfologického hlediska se Hněvotín nachází v mikroregionu Křelovské pahorkatiny, uzavřeném v prostoru mezi řekami Blatou a Moravou a tvořeném mírně zvlněnými sprašovými kopci s nadmořskou výškou 220,0 – 260,0 m. Geologické podloží zde tvoří kulmské horniny, které dále překrývají třetíhoří mořské jíly a jezerní sedimenty, nad nimiž leží kvartérní eolické sprašové sedimenty silné až 10 m.

Samotná lokalita (parcela č. 1019) leží na severním okraji obce, v trati Topolanská, a je rozložena ve výšce 247,0 m na jižně orientovaném svahu mírného kopce – asi 150 m severně od protékajícího potoka Stouska, cca 7 m nad jeho dnešní hladinou.

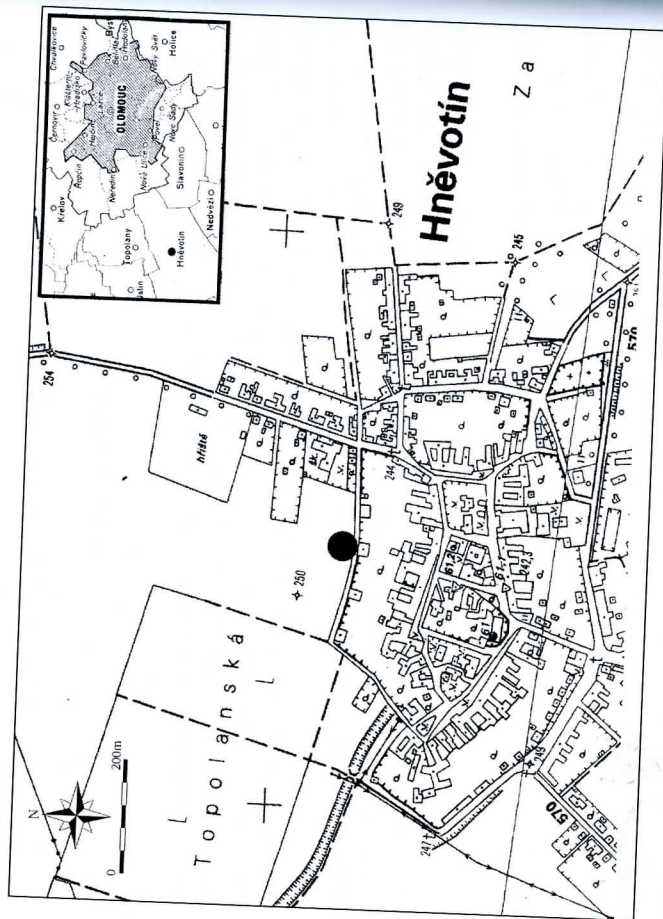
Lokalitu lze identifikovat na mapě ZM 1:10 000, list 24-22-18, v souřadnicích 324:27 mm od Z:J sekční čáry (obr. 1).

Lokality lidu KLPP v okolí Hněvotína

Urodná půda a blízkost důležité komunikační tepny, jakou bylo údolí Moravy, přispívalo k vývoji osídlení okolního území už od doby neolitu. Nejstarší pravěké nálezy z tohoto období patří kulturám s lineární a vypíchanou keramikou, jejichž stopy osídlení nacházíme v okolí Hněvotína v tratích Nový trávník a U struhy. Období eneolitu reprezentují nálezy artefaktů jordanovské skupiny, kultury s kanelovanou keramikou a kultury zvoncovitých pohárů. Jejich přítomnost v okolí Hněvotína v tratích U struhy, Nový trávník a Za Válkovem známe z povrchových sběrů, ale také z archeologických výzkumů. (ŠMÍD 1991, TAJER 2004, ARCHIV AÚ AV ČR BRNO).

Nálezy z doby bronzové a doby železné patří především do okruhu kultur popelnicových polí a jsou známy z tratí Za Válkovem, Přední díly a Za

Obr. 1. Hněvotín, Topolanská, 2004. Poloha lokality.

Pořežínem (částčně katastr Topolany), kde byly v roce 1988 při výstavbě plynovodu nalezeny i atypické střepy ze střední doby bronzové. Také v trati U struhy nacházíme povrchovým sběrem zjištěné pozůstatky pravěkého osídlení; nalezeny tam byly, mimo jiné, keramické střepy patřící kultuře lužických popelnicových polí (ŠMÍD 1991). Sídlištní objekty z mladší doby bronzové známe také z Tratě Legii jižně od obce, kde bylo během provádění výkopu pro optický kabel porušeno několik objektů (KALÁBEK 2001).

Osídlení Hněvotína a jeho okolí bylo v mladší době bronzové a rané době železné velmi husté. Stopy osídlení najdeme jak na sever a severozápad od Hněvotína podél levého břehu Blaty, tak i na východ od něj poblíž údolí Moravy. Lze tady doložit kontinuální vývoje kultur popelnicových polí od jejich nejstarší lužické fáze až po pozdní platénický horizont, který někdy – tak jak je tomu např. v Olomouci–Neředíně – přechází plynule do období latěnu (ŠRÁMEK 2004, 89–93).

Z cca 4 km vzdálených severozápadním směrem položených Těšetic pochází z trati Hliník už z konce XIX. století známý nálezkový hrobů bohatých mimo jiné na bronzové artefakty (ČERVINKA 1902, 205). Také v roce 1948 bylo při kopání základů pro stavbu školy v Těšeticích, v trati Záhumenky, narušeno několik halštatských sídlištních jam (AÚ AV ČR Brno, NZ čj. 455/1948).

Nález 19 tkalcovských závaží (ze sbírky K. Dobeše) patřících nejpravděpodobněji kultuře lužických popelnicových polí byl učiněn v Topolanech, vzdálených necelých 2 km severně od Hněvotína (AÚ AV Brno, NZ čj. 1607/1970). Lužické osídlení v okolí Topolan dosvědčují také nálezy sídlištní keramiky získané během povrchových sběrů (SAS).

Další nálezy pocházejí z obce Ústín, kde v trati Nad Spálenecem, na návrší na levém břehu Blaty, bylo v roce 1963 zachyceno slezskoplaténické sídliště (AÚ AV ČR Brno, NZ čj. 274/64). Na stejné lokalitě koncem XIX. století rozkopal dr. Wankel mohyly zvanou „Královský kopec“, ve které pod kamenným pláštěm objevil dva vykradené hroby, z nichž byl získán soubor černě tuhované a hlazené keramiky, dále také keramiky zdobené malováním, zbytky obilí a bronzová sekerka (ČERVINKA 1902, 157).

Významné lokality najdeme na východ od Hněvotína na pravobřežní terase řeky Moravy. Díky rozrůstání městské aglomerace, především v Olomouci–Neředíně a Olomouci–Slavoníně, a také živem vývoje sílniční a dálniční sítě bylo v posledních letech objeveno hodně nových nálezů z období celého pravěku. Z období, které nás zajímá, je třeba zmínit nálezy z už vzpomínaného Olomouce–Neředína, kde na území krematoria byly dokumentovány nálezy starolužických popelnicových hrobů, a to již v roce 1931 (KALIŠOVA 1932, 261). Další hroby objeveny až v roce 1979 při pracích v tereziánské pevnůstce (DOHNAL 1981, 25). Od roku 1998 je lokalita v Neředíně kvůli výstavbě rodinných domků pravidelně zkoumána a právě díky tomu máme kromě hrobových nálezů i objekty sídlištního rázu datované od doby starolužické, přes slezskou fázi KLPP až k ranému latěnu, 2004, 89–93).

Z východního okraje Olomouckého předměstí Slavonína máme nálezy keramických střepů kultury lužické získané v roce 1985 během kopání sklepa na zahrádce u pevnůstky. V poslední době u stejné pevnůstky na její západní straně v trati U statku běží záchranný archeologický výzkum při výstavbě obchvatu Olomouce. Během výkopových prací na lokalitě bylo objeveno neznámé, rozlehlé pohřebiště kultury lužické (dle ústní informace J. Vrány).

Charakteristika objektu

Objekty byly původně objeveny na profilech základových žlabů rodinného domu. Vzhledem k postupu stavebních prací byly objekty nakresleny a nafotografovány ještě na profilech a teprve po zabetonování základů domu bylo přistoupeno k preparaci objektů.

Menší objekt č. 3 byl zachycen jen na východním profilu a jednalo se o mělkou mísovitou jamku o maximálních zachycených rozměrech cca 1 m délky a 0,28 m hloubky – měřeno od spodní hrany orniční vrstvy. Výplň objektu (kontext č. 104) tvořila středně ulehlá světle hnědá prachová hlína, ve které

byly nalezeny dva zlomky černé tuhované a hlazené keramiky patřící zřejmě do období halštatu.

Objekt č. 2 byl do hloubky cca 1,3 m zkoumán plošně uvnitř prostoru vytčeného základy a následně, z důvodů zabezpečení statiky stavby, byl zkoumán sondou vedenou jeho prostředkem do hloubky cca 2,2 m měřené od dnešního povrchu až na sprašovou půdu. Výzkumem bylo zjištěno, že se jednalo o pozůstatky hliníku o nepravidelných konkávních stěnách s výrazným sklonem a se stupňovitým pravidelným dnem (kontexty 501, 503, 504, 505). Výplň objektu byla rozlišitelná do pěti vrstev; stratigraficky nejmladší z nich byla silná 0,9 m, byla to svrchní tmavohnědá vrstva č. 103, ve které bylo také nalezeno největší množství archeologických artefaktů (celkem 1163 kusy keramiky). Je zřejmé, že vznikla v době, kdy byl hliník užíván jako smetiště. Ostatní vrstvy (č. 105 a 107) o světlehnědé barvě a maximální síle 0,3 m, nebo barvě tmavohnědé (č. 106) a síle dosahující 0,6 m, vyplňují nerovnosti dna a tím tvoří stratigrafickou sekvenci ve spodní části objektu. Pod uloženinou č. 103 ve východní části sondy nalezen také mělký žlábek o rozměrech 0,65x0,32x0,28 m, který vyčnívala tmavohnědá prachová hlína (kontexty č. 108 a 505).

Charakteristika nalezeného materiálu

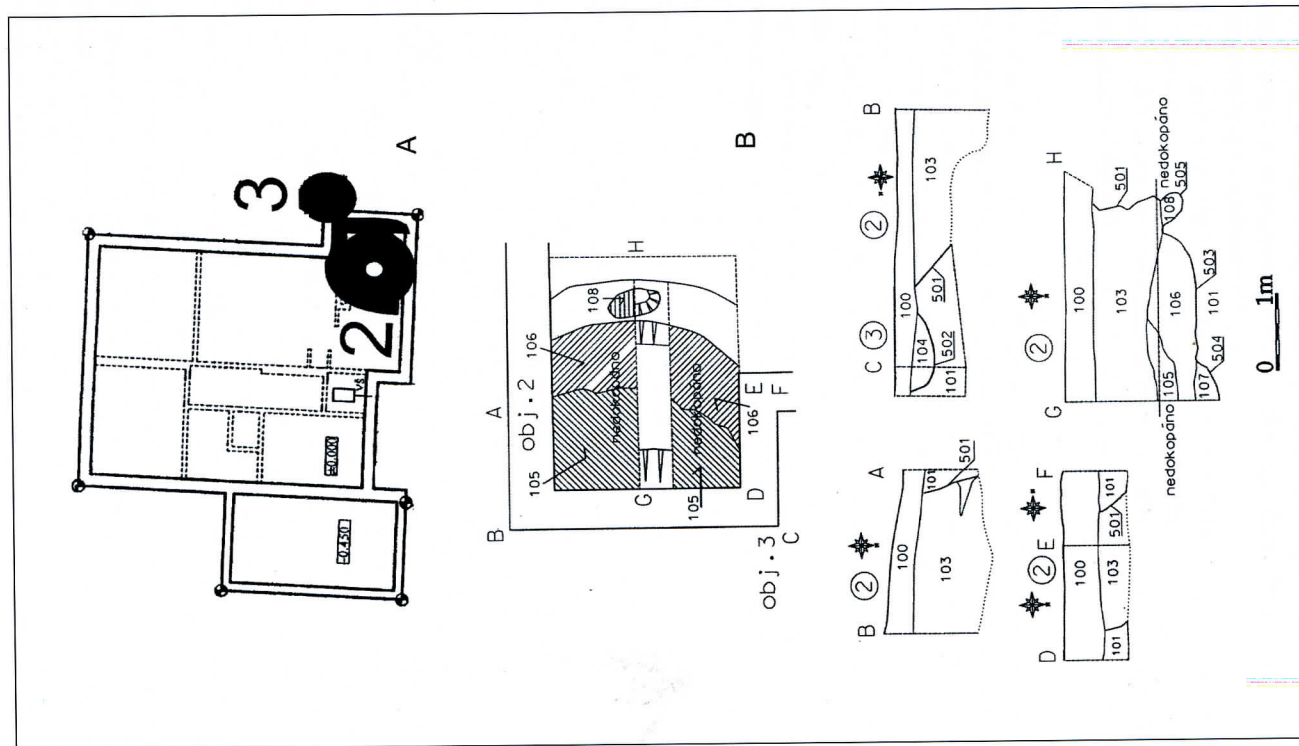
Z prozkoumaných objektů byl vyzvednut běžný soubor archeologických artefaktů. Jedná se však o početně bohatý keramický materiál a také nálezy zvířecích kostí, uhlíků, mazanice a kamenů. Z objektů pochází 1165 keramických zlomků, přičemž z mělkého objektu č. 3 jen dva střípky černě tuhované a leštěné keramiky, zřejmě z malé amforky nebo osudí.

Zdá se, že keramický materiál představuje souhrn všech základních tvarů nádob typických pro slezskoplatnickou kulturu. Jsou tam čteně zastoupeny amforovité zásobnice, misky, květináče a také v menším počtu košíky, drobné lahvovité tvary a malé nádoby.

Je třeba předem podotknout, že sídlištní keramický materiál je vinou procesu, kterým se dostává do archeologických kontextů, většinou velmi poničený a fragmentární a proto není vždy možné ho nepochoybně identifikovat a interpretovat. Obzvlášť v případě objektů z Hněvořina nemůžeme si být jisti, jestli vyzvednutý keramický soubor je pro tuto lokalitu reprezentativní, a to kvůli tomu, že oba objekty byly prozkoumány jen částečně, a nadto nám není znám jak časový, tak i prostorový rozsah zdejšího sídliště.

Amforovité zásobnice

Výraznou skupinu nádob reprezentují amforovité zásobnice, které lze rozdělit do dvou skupin. *První* z nich jsou nádoby, které podle dochovaných fragmentů připomínají lužické osudí, mají kuželovité hrdlo a kónické tělo, jemně zaoblené na největší výduť. Zachované fragmenty mají ve spodní

Obr. 2. Hněvořin, Topolanská, 2004. A – půdorys domu, B – půdnýs objektu a kresby profilů

části hrdla nad maximální výdutí dvě ouška, která spojuje zdobení ve tvaru řady horizontálních rýh (obr. 3/2). Na ojedinělých fragmentech lze najít ryté kroužky, někdy kombinované se svazkem horizontálních rýh (cf. amfora s Předmostí - PODBORSKÝ 1960, 37). Na jednom z fragmentů bylo rozhraní hrdla a těla nádoby profilované ostřeji a maximální výduť pod ním zdobena jemným fasetováním. Nádoby tyto jsou dobře vypáleny, mají vnější povrch tuhovaný, někdy leštěný, vnitřek má hnědookrovou barvu. Vyskytl se také oboustranně hlazený fragment okraje světlé okrové barvy.

Druhou variantu amfor představují trojdišné nádoby s dvojdišnicovou profilací těla s horní výdutí, kónickým hrdlem a ven vykloněným okrajem. Dochované keramické zlomky jsou zdobeny ve spodní části těla pod největší výdutí horizontálně protaženými plastickými výčnělky, občas se vyskytne zdobení v podobě svazku svislých rýh (obr. 3/5). Nádoby jsou z venkovní strany, ve spodní části, barvy hnědošedé až hnědookrové, která je ještě pod výdutí upravena tuhováním a leštěním a pokračuje směrem nahoru, kde přesahuje dovnitř okraj nádoby. Vnitřky nádob mají barvy od světlé červenookrové až po šedočernou a většinou jsou aspoň ve vrchní části vyhlazené. Mezi keramickým materiálem se vyskytly také fragmenty amforovitých zásobnic s povrchem jen zhruba hlazeným, hnědé barvy. Na jednom z nich se dochovala na vnitřní straně hrdla tuhovaná výzdoba (obr. 3/6).

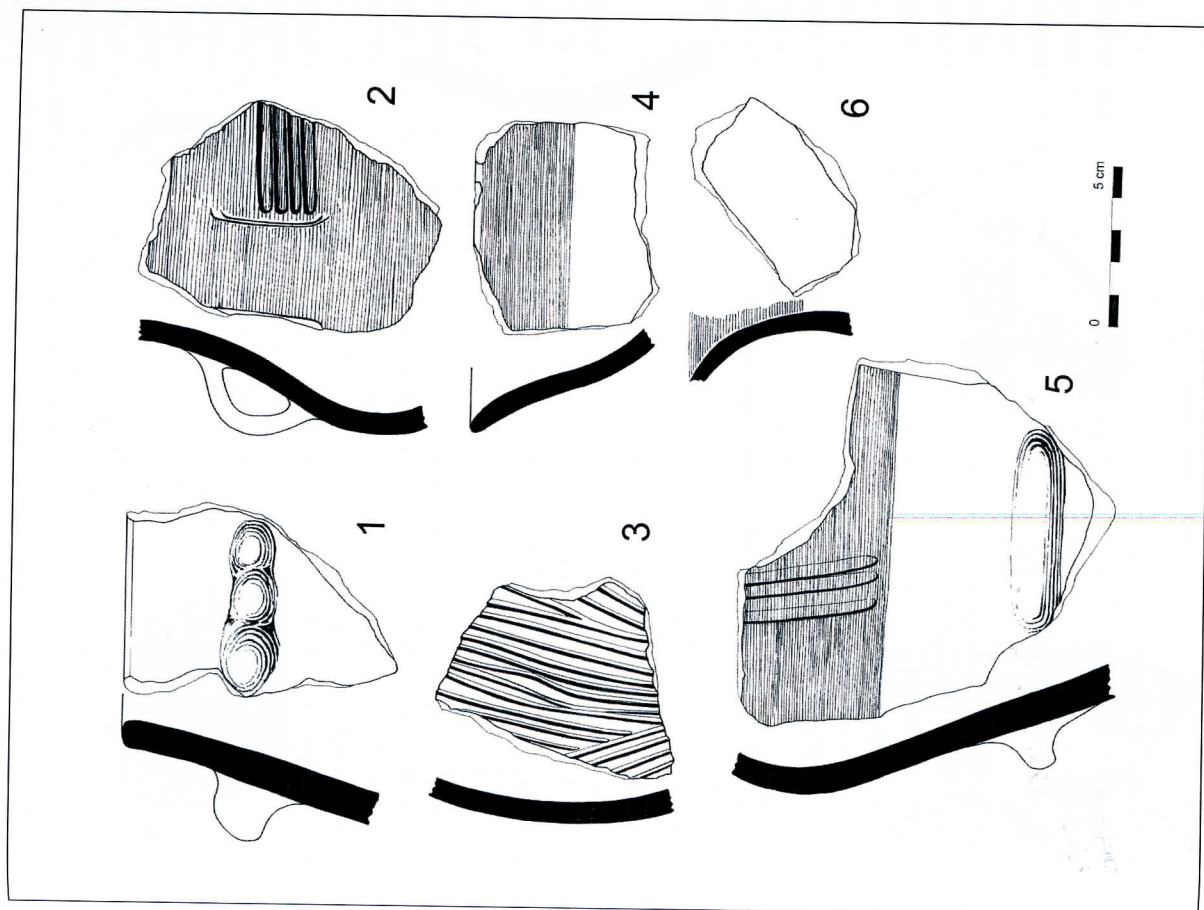
Zásobnice

Zásobnice tvoří další skupinu nádob, jejichž fragmenty se vyskytly v keramickém inventáři z Hněvotína. Jsou to především okraje a spodní části větších esovitě tvarovaných nádob barvy oranžové až okrové, z vnitřní strany oranžovošedé až černošedé. Vnější strana nádob je zdrsňena vertikálním prstováním a zdobena plastickou lištou na podhrdlí (obr. 4/2). U dvou střepe zjištěno hlazení spodní partií nádob cca 1,5 cm nade dnem a prostoru dna. V keramickém inventáři byly objeveny také okrajové části nádob podobné barvy a profilace jako výše popsané zásobnice, avšak menší velikosti a s povrchem zdrsňeným, ale neupraveným prstováním.

Mezi zásobnice patří také nádoby jemnějšího provedení, tenčí tloušťky stěn a esovité profilace. Střepeový materiál je dobře vypálen, má světlou hnědou vnější barvu a neupravený drsnější povrch, uvnitř je povrch hnědookrový až černošedý. Na jednom ze střepeů se dochovalo zdobení v podobě přesekávané plastické lišty na rozhraní podhrdlí a těla nádoby.

Mísy a misky

Mezi většími tvary těchto nádob se vyskytly jednoduché kónické mísy s hlazeným povrchem světlešedé až černošedé barvy a také tvary nálevkovité o jednodušší esovité profilaci (obr. 3/4), nebo dvojitě složitější tvary s hrdlem výrazně odděleným od oblého těla nádoby. Mísy byly z vnější

Obr. 3. Hněvotín, Topolanská, 2004. Výběr keramiky.

strany zdobeny v horní partii tuhováním, které pokračovalo od okraje až pod výduť těla (obr. 3/4). Vnitřní části mís měly černošedou nebo tmavohnědou barvu. Na mísách nebyly nalezeny stopy plastické výzdoby, kromě jednoho střepeu, kde kromě tuhování byla výduť těla zdobena fasetováním (obr. 4/1).

Menší misky vystupují snad ve dvou variantách, a to za *prvé* jednoduché polokulovité misky, většinou oboustranně tuhované a leštěné, s vnitřní výzdobou v podobě rastrového pásu drobných rýh na vnitřních stěnách nebo u dna nádob a často také v podobě několikanásobných koncentrických kruhů rytých na dně nádob (vzhledem ke stavu dochování keramického materiálu, především kvůli jeho fragmentárnosti, nejme schopni rozlišit střepey pocházející z malých misek a z ko íků).

Druhý typ misek představují nádoby s ostrou trojřínou profilací, s kónickou nebo zaoblenou spodní částí, kolmým hrdlem a nálevkovitě ven vykloněným okrajem. Vyskytne se také jejich varianta s jemnější esovitou profilací. Všechny objevené fragmenty těchto misek byly tuhované a leštěné, fragmenty s plastickou výzdobou objeveny nebyly.

Nalezeny byly také 3 fragmenty okrajů talířovitých misek, všechny měly kónické, jemně zaoblené tělo a vodorovně vykloněný rovný okraj (obr. 5/1). Misky byly hlazené, měly světlou až šedohnědou barvu a jeden fragment byl vně tuhován a leštěn.

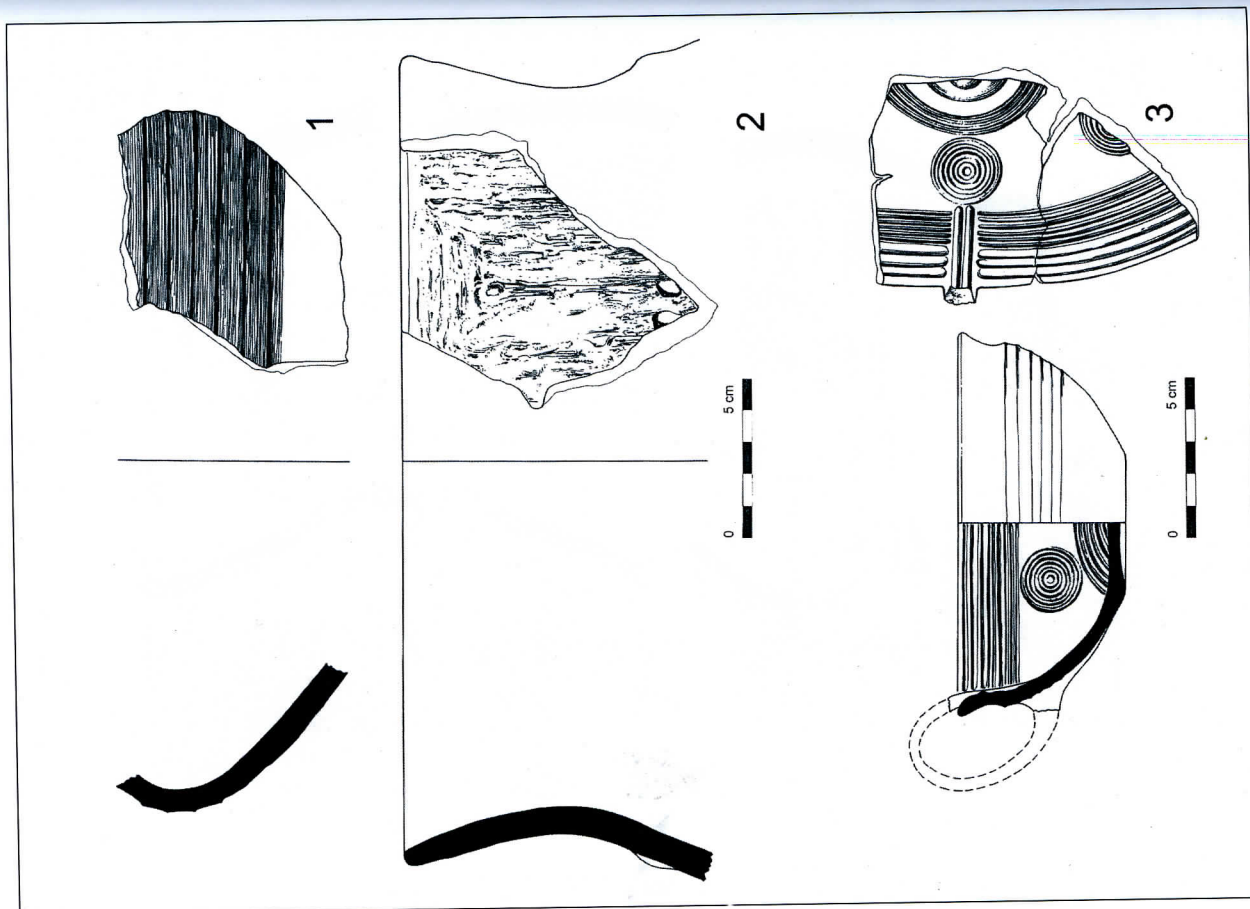
Ko íky

Ko íky se vyskytly jen v malém počtu a z dochovaných střepeů se podařilo částečně rekonstruovat jen dva exempláře. Jedná se o klasické slezské ko íky oválného půdorysu a jemné dvojřídlné profílace (obr. 4/3). Mají kónickou jemně zaoblenou spodní část těla, dovnitř vkleslé dno, od těla výrazně oddělené hrdlo s nálevkovitě vyklopeným okrajem, ze kterého bylo vytaženo (odlomené) ouško.

Vnější strany ko íků jsou zdobené svazkem pěti rýh na podhrdlí, vnitřní jsou zdobeny pásem tří horizontálních rýh pod okrajem, které následuje rastrový pás rýžek. Vnitřní strana dna je zdobena několika koncentrickými rýhovanými kruhy, které jsou navíc obklopeny kroužky jemnějších rýžek. Nadto se na vnitřních stěnách ko íků vyskytuje výzdoba v podobě několika vícenásobných kroužků. Na několika malých střipcích, pocházejících z hrdel nádobek, byla zjištěna výzdoba ve tvaru rastrového pásu rýžek, nad kterým byly umístěny malé stojaté krokvičky.

Květináče

V keramickém materiálu z Hněvotína je květináč neboli látka zastoupen ve velkém počtu. Jedná se o dobře vypálené nádoby hnědé barvy o soudkovité nebo – v menším počtu se vyskytující – kolmé profilaci stěn. Hrany okrajů látek byly buď zaoblené, nebo vodorovně seříznuté, a v tom případě byl okraj jemně zesílený (obr. 5/3). Povrch nádob byl neupravený,

Obr. 4. Hněvotín, Topolanská, 2004. Výběr keramiky.

i když některé střepy měly vyhlazené vnější přikrajové partie a většinou také vnitřky nádob. Výzdoba nádob se omezuje na různé formy plastických výčnělků. Nejčastěji se setkáváme s trojdielnými výčnělky (obr. 3/1), objeví se i varianta jednoduchého vodorovně protáhlého výčnělku (obr. 5/3) a také prstovaním zdobená klasická plastická lišta (obr. 5/4).

Ostatní keramické nádoby

V keramickém souboru se dosti častě vyskytují ploché, hlazené pokličky (bez původních držadel), často také najdeme fragmenty nezdobených leštěných a občas tuhovaných ostře profilovaných středních a menších nádob, jedná se snad o ostře profilované misky. Dochoval se také fragment okrovohnědě leštěné hrncovité nádoby o esovité profilaci (obr. 5/2).

Mezi střepy se také našly fragmenty menších lahovitých nádobek, kousek miniaturního osušíčka světlé barvy a miniaturní tuhovaná a leštěná amforka na celém povrchu zdobená fasetováním.

Dochovaly se též dva fragmenty s největší pravděpodobností z válcovitých držadel pokliček a dva fragmenty zřejmě misek nebo jim podobných nádob na prázdné nožce. Jedna z nich byly tuhovaná a měla uprostřed provrtaný otvor, od kterého na jedné ze stran nádobky vybíhaly čtyři rýžky tvořící křížový ornament. K zajímavým nálezům patří i fragment páskového ucha se stopami drobných záseků na jedné z bočních stran.

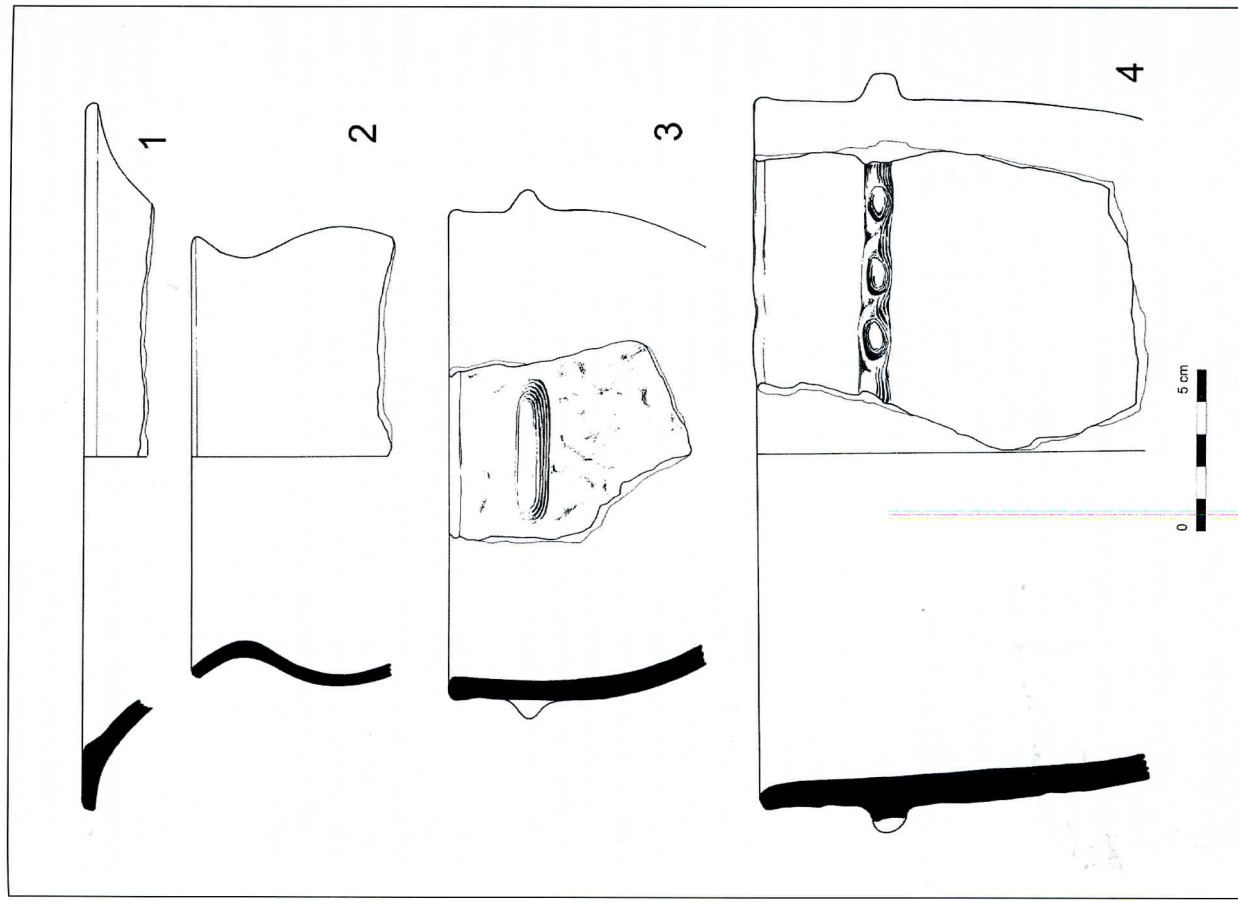
Časové zařazení objektů

Na základě keramického materiálu lze lokalitu datovat na závěr slezského období popelnicových polí, do časového úseku H B₂/ H C₁, což odpovídá konečnému stupni podle systému, jaký pro severní Moravu vypracoval J. Nekvasil (NEKVASIL 1970, 1983), nebo do II/III stupně slezskoplatěnické kultury podle V. Vokolka (VOKOLEK 1999, 2003).

Do zmíněného období patří některé z keramických nádob vyzvednutých z objektu v Hněvotíně, jako třeba amforovitá zásobnice s uchy zdobená rýhovaným ornamentem a motivem rýhovaných kruhů. Takto zdobené nádoby ze stejného období se vyskytly v Horce nad Moravou (NEKVASIL 1970, obr. 6/17, 6/26) a Domamyslicích (SEDLÁČEK 2005, tab. 101- P10/1 a P12/1). Také zdobení fasetováním na spodní části výduťi amfor se objevuje podle R. Sedláčka ve stupni HB₂ (SEDLÁČEK 2005, tab. 101 – 12/3) a stejné je to u drobných okřínovitých nádobek (SEDLÁČEK 2005, tab. 18 – 36/1).

Také výzdoba a tvarování koříků jsou typické pro tohle období, analogie najdeme na exemplářích z Horky nad Moravou (PODBORSKÝ 1960, tab. 9/8, NEKVASIL 1970, obr. 8/1), Ptení (NEKVASIL 1970, obr. 10/1) a Třebešova (VOKOLEK 1966, tab. XVIII/9).

Za starší, patřící ještě do slezské fáze, můžeme uznat střepy z velkých prstovaním zdobených zásobnic (NEKVASIL 1964) a ostře rýhovaný fragment keramiky hnědé barvy – spodní část misky nebo okřínu (obr. 3/3) –

Obr. 5. Hněvotín, Topolanská, 2004. Výběr keramiky.

(NEKVASIL 1975). Výskyt amforovitých zásobnic trojdílné profílance s plastickým výčnělkem ve spodní části je už typický spíše pro období halštatu. Do stejného období HC patří podle V. Vokolka ploché nezdobené pokličky s válcovitým držadlem nebo bezúché květináče zdobené plastickými výčnělky (VOKOLEK 1999).

Závěr

Vzhledem k malému prostoru pro výzkum nejsme dnes schopni říci, jestli se jednalo o ojedinelý nálezk sídlištních objektů nebo o část větší osady, neznáme také funkci zkoumaných objektů, můžeme se jen domnívat, že se jednalo o hliník, který byl pravděpodobně součástí větší sídlištní struktury.

Také keramický soubor získaný z objektu může být jen náhodný a promícháný, a proto nemusí být chronologické zařazení objektu úplně přesné.

Zajímavá je také otázka dosti častého výskytu keramiky zdobené jak vně, tak uvnitř tuhováním, které se vyskytuje v horních partiích nebo jen na okrajích nádob, což je považováno za jižní vliv (NEKVASIL 1962).

Je jisté, že jenom pravidelný, plošný výzkum by dovolil lépe poznat sídlištní strukturu a poměry v okolí Olomouce v období popelnicových polí. Vzhledem k tomu, že lokalita v Hněvotíně je plánovaná pro výstavbu rodinných domků, je zřejmé, že se budeme muset spokojit s pomalým a fragmentárním poznáním místního pravěkého osídlení.

Literatura

- ČERVINKA, I. L. 1902: Morava za pravěku, 205;
DOHNAL, V. 1981: Pohřebiště lidu lužických popelnicových polí v Olomouci–Neředíně (okr. Olomouc), PV 1979, Brno.
PODBORSKÝ, V. 1960: Zur Problematik der Hallstattzeit, SPFFBU IX, 37.
KALÁBEK, M. 2001: Hněvotín (okr. Olomouc), PV 42, Brno.
KOVÁŘOVÁ, L.: Nové archeologické nálezy v Olomouci a okolí, ČVSMO XLV, 1932, 261–262.
NEKVASIL, J. 1962: Pronikání horákovské kultury do oblastí lužických popelnicových polí. In: Sborník ČSSA 2, 141–165.
NEKVASIL, J. 1964: K otázce lužické kultury na severní Moravě, AR XVI, Praha, 225–264.
NEKVASIL, J. 1970: Konečný vývojový stupeň středního (slezského) období lužické kultury na Moravě, PA LXI, 1, 15–99.
NEKVASIL, J. 1975: Záchraný výzkum na pohřebišti lužické kultury v Rájci, okr. Šumperk, PA LXVI, 2, 305–340.
NEKVASIL, J. 1983: Początki halstattyzacji morawskiej grupy kultury lużyckiej, Silesia Antiqua, t. 25, 61–83.

SEDLÁČEK, R. 2005: Domamyslice – pohřebiště lidu popelnicových polí, Pravěk, Supplementum, 13, Brno.

ŠRÁMEK, F. 2004: Archeologické nálezy z mladší doby bronzové na lokalitě Olomouc–Neředín, trať Mýlína, Ročenka 2003, AC Olomouc, Olomouc, 89–93.
Šmíd, M. 1993: Zpráva o výsledcích povrchových sběrů a drobných výzkumů v roce 1991, PV1991, Brno, 118–119.

TAJER, A. 2004: Hněvotín (okr. Olomouc), PV 45, Brno.

VOKOLEK, V. 1966: Pohřebiště a sídlišť lidu popelnicových polí v Třebešově, Fontes Musei Reginaehradecensis – supplementum I.

VOKOLEK, V. 1999: Východočeská halštatská pohřebiště, Pardubice.

VOKOLEK, V. 2003: Pohřebiště lužické kultury ve východních Čechách, Praha.

A Settlement Feature of the Lusatian Urnfield Culture in Hněvotín Arkadiusz Tajer

During construction of a family house in Hněvotín, track “Topolanská”, an archaeological research was conducted in 2003, during which two prehistoric features were investigated.

Both of them, however, were investigated only partially. The profile of the first feature showed a small pit of maximum length 1 m and maximum depth 0.28 m. The second feature was documented not only on the profile of foundation grooves but also partially investigated. The latter presented a feature of larger dimensions, a clay pit perhaps. The filling of maximum depth 2.2 m was formed by several layers (contexts 103, 105, 106, 107), where a numerous set of pottery was found (1163 pieces of pottery).

Apparently, the pottery – having been discarded after usage – was very fragmentary and thus more complete reconstruction was impossible. Still it was possible to determine almost all types of vessels presented in the uncovered material.

Two types of amphoral storage jars were numerous. The first type were storage jars with graphited surface, polished all over its surface, with two handles, and decorated by horizontal grooves on the line dividing the neck and the body of the storage jar (fig. 3/2), sometimes interrupted by an engraved circle. Some storage jars were also decorated with horizontal lines on the bulge (fig. 4/1). The second type was a three-part amphora decorated on the lower part of the body with bosses and occasionally with a bundle of vertical grooves (fig. 3/5).

Besides amphoral storage jars, larger orange storage jars were found, decorated with a plastic strip and finger striation (fig. 4/2), and storage jars of gentle structure and of brown and grey colour, also decorated with a plastic strip.

Bowls of various sizes were also numerous: larger bowls with tapered profile or smaller bowls with S-profiled profile (fig. 3/4) and a funnel-shaped rim.